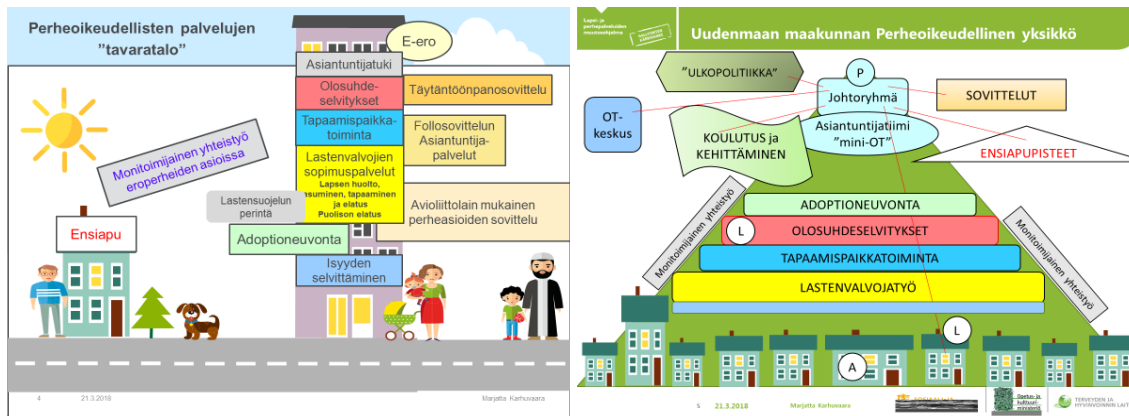

Eropalvelujen ja sovinnollisen yhteistyövanhemmuuden kehittäminen -työryhmä /
pj. Marjatta Karhuvaara

Palvelukuvaus

Palvelukokonaisuuden nimi: *Perheoikeudelliset palvelut Uudenmaan maakunnassa*
Organisointi, johtaminen ja muuta yleistä
EHDOTUS palvelujen järjestämiseksi Uudenmaan maakunnassa

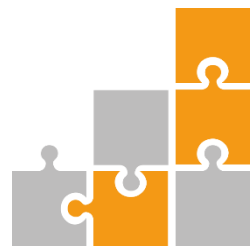
Palvelun sisältö

Asiakasasiakirjalain (254/2015) nojalla THL on antanut määräyksen palvelutehtävien luokituksesta (Määräys 1/2016 THL 1419/4.00.00/2015). Perheoikeudelliset palvelut on määritelty sosiaalihuollon palvelutehtäväksi, jonka tavoitteena on turvata lasten oikeus huoltoon ja elatukseen, turvata puolisojen oikeus elatukseen sekä tukea perheitä adoptioasioissa ja ristiriitatilanteissa.

Yksittäisten sosiaalipalvelujen kuvaamisen tulee perustua kansallisesti määriteltyyn sosiaalipalvelut -luokitukseen. Perheoikeudellisiin palveluihin sisältyviä sosiaalipalveluja ovat adoptioneuvonta, isyyden selvittäminen, lapsen elatusavun turvaaminen, lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaaminen, perheasioiden sovittelu, puolison elatusavun turvaaminen ja tapaamisten valvonta.

Tässä palvelukuvauksessa kuvataan ehdotus perheoikeudellisten palvelujen organisoinnista ja johtamisesta Uudenmaan maakunnassa. Erilliset palvelukuvaukset on laadittu seuraavista perheoikeudellista palveluista:

- Adoptioneuvonta
- Isyyden selvittäminen
- Lapsen elatusavun turvaaminen / lastenvalvojen sopimuspalvelut lasta koskevan elatussopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa
- Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaaminen / lastenvalvojen sopimuspalvelut lapsen huolto- ja tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa
- Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaaminen / lapsen huolto- ja tapaamisoikeus selvitys = olosuhdeselvityksen laatiminen tuomioistuimelle lapsen huolto- ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa
- Puolison elatusavun turvaaminen / lastenvalvojen sopimuspalvelut puolisoa koskevan elatussopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa

- Avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu
- Tapaamisten valvonta / valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot tapaamispaikassa

Lisäksi palvelukuvaukset on laadittu seuraavista palveluista, joiden koordinointi ja johtaminen soveltuisi työryhmän näkemyksen mukaan perheoikeudellisten palvelujen yhteyteen:

- Asiantuntija-avusteisen tuomioistuinsovittelun asiantuntijapalvelut
- Täytäntöönpanosovittelu

Sijoitettujen lasten elatussopimuksia ja lastensuojelun perintää hoidetaan tällä hetkellä keskitetysti joissakin perheoikeudellisissa yksiköissä, mutta tämän toiminnon paikkaa jatkossa tulee pohtia. Perintäpäätökset ja perintä ovat osa lastensuojelua, mutta prosessiin liittyy kiinteästi vanhempien elatuskyvyn selvittäminen ja elatussopimusten laadinta, mikä taas kuuluu lastenvalvojien sopimuspalveluihin. Toiminnon keskittämisestä on saatu hyviä kokemuksia. Ks.kuva Perheoikeudellisten palvelujen ”tavaratalo”.

Johtaminen

Maakunnallisen perheoikeudellisen yksikön sijoittuminen muuhun organisaatorakenteeseen määrittäisi yksikön johtamisen ylimmällä tasolla. Ehdotuksessa yksikkötasolla toimisi kuitenkin johtoryhmä yhden päällikön alaisena. Perheoikeudellisten palvelutehtävien johtaminen olisi keskitettyä ja yksittäisillä perheoikeudellisilla palveluilla olisi tarvittava määrä alueellisia toimipisteitä. Keskitetty johtaminen olisi jaettu vastuualueittain ja alueellisissa toimipisteissä olisi tarvittava määrä lähiesimiehiä. Johtoryhmä jakaisi johtamisen vastuun esim. lastenvalvojatyön johtaminen, olosuhdeselvitystyön johtaminen, tapaamispaikkatoiminnan johtaminen, adoptioeuvonta jne. Muita johtamisen vastuualueita voisivat olla esim. erilaiset sovittelupalvelut ja perhekeskuksissa tarjottavat perheoikeudellisen yksikön vastuulla olevat eroauttamisen palvelut kuten esimerkiksi eron ensiapupisteet. Ks. kuva Uudenmaan maakunnan Perheoikeudellinen yksikkö.

Viranomaistason yhteistyö ja linjauksensymykset tuomioistuinten, maistraattien, ministeriöiden, Kelan, valvontaviranomaisten, OT-keskuksen, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden vastaavien keskeisten toimijoiden kanssa olisi keskitetty johtoryhmätasolle. Samoin koulutus ja kehittäminen. Niin ikään yhteistyö OT-keskuksen kanssa tapahtuisi suodatetusti ja keskitetysti johtoryhmätason kautta.

Työryhmä ehdottaa, että erityisosaamista vaativaa konsultatiivista tukea tarjottaisiin alueellisille toimipisteille keskitetysti johtoryhmän yhteydessä toimivasta asiantuntijatiimistä. Tiimi koostuisi esimerkiksi lapsen kasvun ja kehityksen, lastensuojelullisten kysymysten, juridiikan ja taloudellisten erityiskysymysten, monikulttuurisuuteen ja perheiden monimuotoisuuteen liittyvien kysymysten sekä väkivaltakysymysten asiantuntijoista. Tällä tiimillä olisi yhteistyöpinta myös tulevaan OT-keskukseen ja se toimisi ikään kuin ”mini-OT-keskuksena”

Alueelliset toimipisteet

Perheoikeudellisista palveluista isyyden selvittäminen, lastenvalvojien sopimuspalvelut sekä tapaamispaikkapalvelut olisi työryhmän näkemyksen mukaan välttämätöntä tarjota alueellisista toimipisteistä lähipalveluina. Näiden palvelujen osalta jokin tai jotkut toimipisteet voisivat erikoistua esim. ruotsinkielisiin palveluihin ja jokin erityisen vaativaan tapaamispaikkatoimintaan, jossa esim. turvajärjestelyt olisivat tavanomaista järeämpiä. Marginaalipalveluina ja erityisosaamista vaativina tehtävinä esimerkiksi lastenvalvojien sopimuspalvelut puolison elatusapua koskevissa asioissa sekä isyyden selvittämiseen liittyvät oikeudenkäyntiasiat olisi hyvä keskittää yhteen alueelliseen toimipisteeseen. Alueelliset toimipisteet voisivat sijaita osin nykyisissä toimitiloissa ja osin esimerkiksi perhekeskusten yhteydessä. Toimipisteiden sijaintia ja määrää pohditaan tarkemmin kyselyyn pohjautuvan selvityksen valmistuttua.

Olosuhdeselvitystyö on erityisosaamista vaativaa asiantuntijatyötä, jota tehdään jo nyt kuntarajoja ylittävänä yhteistyönä vanhempien asuessa eri kunnissa. Palvelun laadun ja yhtenäisyyden varmistamiseksi olisi työryhmän näkemyksen mukaan hyvä, jos palvelukokonaisuudesta vastaisi yksi tiimi, jolla olisi yksi tai kaksi lähiesimiestä. Alueen maantieteellisen laajuuden vuoksi työskentely voisi kuitenkin jalkautua alueellisiin tiimeihin, jotka voisivat sijoittua lastenvalvoja- ja tapaamispaikkapalvelujen yhteyteen.

Adoptioneuvontaa tuotetaan tällä hetkellä sekä kunnan omana toimintana että ostopalveluna. Työryhmän näkemyksen mukaan tämä tehtävä olisi hyvä keskittää yhteen toimipisteeseen ja tuottaa kokonaan maakunnan omana toimintana.

Joitakin perheoikeudellisia palveluja tai niihin luontevasti liittyviä palveluja tuotetaan tällä hetkellä eri toiminnoissa tai niitä hankitaan ostopalveluina. Tällaisia ovat avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu, Follo –asiantuntijapalvelut sekä täytäntöönpanosovittelu. Työryhmän näkemyksen mukaan näitä palveluja voitaisiin edelleen tuottaa eri tavoin ja eri toiminnoista, mutta palvelun laadun ja yhtenäisyyden varmistamiseksi olisi kuitenkin hyvä, jos niitä johdettaisiin ja koordinoitaisiin keskitetysti perheoikeudellisen yksikön johtoryhmän kautta. Työryhmä kuitenkin pohtii, tulisiko avioliittolain mukaista perheasioiden sovittelua liittyen lastenvalvojien sopimuspalveluihin olla tarjolla myös alueellisissa toimipisteissä. Tällaisesta yhdistelmästä on hyviä kokemuksia esimerkiksi Helsingistä. Työryhmä pohtii myös sitä, olisiko hyvä, jos kaikki nimetyt täytäntöönpanosovittelijat ja Follo-asiantuntijat olisivat käytettävissä koko Uudenmaan maakunnan alueella.

Perheoikeudellisiin palveluihin liittyen perhekeskuksissa voisi olla Eron ensiapupisteitä, Walk in -lastenvalvojalpalveluja sekä erilaisia eroauttamisen ryhmämuotoisia palveluja. Ensiapupisteisiin on kytketty myös kolmannen sektorin eroauttamisen palveluja sekä kuntalaisille ja ammattilaisille suunnattuja eroinfotilaisuuksia ja koulutusta.

Palvelujen käyttäjät, käyttäjäryhmät

Perheoikeudelliset palvelut on tarkoitettu avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten vanhemmille (isyysasiat), eroaville, eronneille ja erillään asuville lapsiperheille, adoptioneuvontaa tarvitseville sekä elatussopimusasioissa myös sijoitettujen lasten vanhemmille.

Työryhmän näkemyksen mukaan eroa harkitsevat vanhemmat tulisi ohjata ensisijaisesti vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palveluihin. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös eroa harkitseville Eron ensiapupisteissä perheoikeudellisena palveluna. Siltä osin kuin avioliittolain mukaista perheasioiden sovittelua tarjotaan perheristiriidoissa ilman liittymäpintaa erotilanteisiin, palvelujen koordinointi voisi tapahtua muualta kuin perheoikeudellisesta yksiköstä.

Asiakkuudet voivat olla kertakäyntejä, useampia tapaamisia sisältäviä käyntejä, määräaikaan sopimukseen liittyen sovitun mukaisin väliajoin toistuvia käyntejä sekä olosuhdeselvityksissä ja adoptioasioissa lyhytkestoisia prosessinomaisia asiakkuuksia

Palvelujen käyttäjät ja käyttäjäryhmät kuvataan tarkemmin kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Palvelujen käyttäjien määräytyminen

Perheoikeudelliset palvelut ovat kaikki lakisääteisiä palveluja, jotka kunnilla on velvollisuus järjestää oman kuntansa asukkaile. Järjestämisvelvoitteen peruste ja palvelujen käyttäjät kuvataan tarkemmin kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Palvelutarpeen selvittäminen

Asiakkaan palvelun tarve selvitetään mahdollisimman tarkasti jo ajanvarauksen tai toiselta viranomaiselta saadun toimeksiannon vastaanottamisen yhteydessä. Tällä pyritään varmistumaan siitä, että asiakas ohjautuu heti oikeaan palveluun ja saa tarvittavat ohjeet

valmistautuakseen asiakastapaamiseen mahdollisimman hyvin. Palvelun tarve tarkistetaan ja tarkennetaan asiakaskäynnin aluksi.

Asiakkaat ohjautuvat palveluun itse tai muun toimijan ohjaamana. Yhteydenottajana voi olla myös muu viranomainen tai toimija asiakkaan puolesta. Itse palvelussa ei kuitenkaan voi asioida asiakkaan puolesta, vaan palvelussa edellytetään henkilökohtaista asiointia. Asia voi tulla vireille myös virka-apuna toisesta kunnasta tai keskusviranomaisen kautta toisesta valtiosta.

Lapessa pilotoitavan Eron ensiapupisteen toivotaan vastaavan asiakkaiden akuuttiin tiedontarpeeseen ja auttavan ohjautumisessa oikean palvelun piiriin.

Palvelun tarpeen selvittäminen sisältyy eri palveluihin sen luonteen edellyttämällä tavalla ja kuvataan kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Vaikuttavuus

Perheoikeudellisten palvelujen tavoitteena on

- turvata lapsen oikeus molempiin vanhempiin
- edistää lapsen parasta adoptioprosessissa
- turvata lapselle tärkeiden ihmissuhteiden ja turvallisten kasvuolosuhteiden säilyminen vanhempien erosta huolimatta
- lapsen asioiden järjestäminen erossa oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoisin sopimuksin
- hyvän yhteistyövanhemmuuden aikaansaaminen ja eron jälkeisen yhteistyövanhemmuuden jatkuminen lapsen edun toteutumiseksi

Palvelun vaikuttavuutta kuvataan tarkemmin kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Sidosryhmät ja kumppanuudet

Perheoikeudellisten palvelujen sidosryhmiä ja kumppanuuksia ovat neuvolat, maistraatit, lastensuojelun ja sosiaalihuollon toimijat, varhaiskasvatus, koulut, terveydenhuollon toimijat, muut kunnat, THL, Kela, oikeusministeriö, ulkoasiainministeriö, maahanmuuttovirasto, ulosottoviranomaiset, tuomioistuimet, poliisi- ja syyttäjälaitos, järjestöt, seurakunnat, oikeusaputoimistot ja tulevat OT-keskukset. Yksityisistä palveluntuottajista keskeisimpiä ovat tulkkipalvelujen tuottajat.

Eri palveluissa sidosryhmät ja kumppanuudet muodostuvat ja painottuvat eri tavoin ja kuvataan kunkin palvelun kohdalla tarkemmin erikseen.

Palvelulupaus

Palvelulupaukset kuvataan kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Henkilöstö ja toimipisteet

Perheoikeudellisia palveluja tuotetaan tällä hetkellä sekä keskitetyissä yksiköissä että osana muuta sosiaalityötä. Ks. kysely

Perheoikeudellisten palvelujen toiminnoissa ei ole erityislaeissa säädettyjä mitoituksia. Palveluissa tulee kuitenkin olla riittävä määrä osaavaa henkilökuntaa. Henkilöstön kelpoisuusehdot on määritelty laeissa ja lakeja noudatetaan. Palveluissa työskentelee pääosin juristeja, sosiaalityöntekijöitä tai muun ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, sosiaaliohjaajia sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä toimistotyön ja turvallisuusalan ammattilaisia. Lyhytaikaisia sijaisia ei käytetä. Myös sijaisten tulee täyttää sijaisilta laissa edellytetyt kelpoisuusehdot.

Henkilöstön työkokemus vaihtelee.

Perheoikeudellisiin asioihin ei ole olemassa erityiskoulutusta kuten esimerkiksi aikanaan kasvatus- ja perheneuvolan erikoistumiskoulutus. Joihinkin työmuotoihin kuten esimerkiksi avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu ja Follo-asiiantuntijasovittelu on olemassa erikoistumiskoulutus. Työryhmä pohtii, tulisiko

tällainen perheoikeudellisiin asioihin perehdyttävä yleiskoulutus olla jatkossa olemassa.

Henkilöstön pätevyysvaatimuksia ja muita yllä mainittuja kysymyksiä kuvataan tarkemmin kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Resurssit Ks. kysely

Hyvät käytännöt, kehittämiss-hankkeet

Perheoikeudellisten palvelujen ja osaamisen keskittäminen isompiin yksiköihin on osoittautunut toimivaksi.

Sähköiset palvelut ovat tärkeitä, mutta niitä olisi hyvä kehittää valtakunnallisella tasolla; perheoikeudellisista viranomaispalveluista tarvitaan auktorisoitua tietoa.

Uusia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä kuvataan kunkin palvelun kohdalla tarkemmin erikseen.

Palvelujen yhdyspinnat ja yhteistyö muiden palveluiden kanssa sekä miten palvelujen integraatio toteutetaan Palvelun laatu

Ks. kohta sidosryhmät ja kumppanuudet. Rajapintoja kuvataan kunkin palvelun kohdalla tarkemmin erikseen.

Palvelujen sisällöissä ja prosesseissa on huomioitu voimassa olevat säännökset ja määräykset ja niitä noudatetaan. Asiakaskirjaukset tehdään ajantasaisesti ja viranomaistoimiin asetettuja määräaikoja noudatetaan.

Henkilöstö perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojan sekä omavalvonnan toteuttamiseen. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja pitkään töistä poissaolleita. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan asianmukaisesti.

Kaiken toiminnan keskiössä on lapsi ja lapsen etu. Työskentelyä ohjaavat hallintolain mukaiset hyvän hallinnon oikeusperiaatteet ja asiakaslain edellyttämä asiakkaan oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää.

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus tai kannella saamastaan sosiaalihuollon palvelusta. Henkilökunta arvioi koko ajan omaa toimintaansa ja kuulee asiakkaita palvelun laatuun liittyvissä asioissa. Tapahtumat ja hallintopäätökset analysoidaan ja käsitellään työyhteisössä ja tarvittaessa asiakkaan kanssa. Toimintakäytäntöihin tai asialinjauksiin tehdään tarvittavat muutokset.

Henkilökunnan on puututtava asiakkaan kohtelussa havaittuihin epäkohtiin myös oma-aloitteisesti omavalvontasuunnitelman mukaisesti.

Palvelun laatua kuvataan tarkemmin kunkin palvelun kohdalla erikseen.

Toiminnalliset ja taloudelliset mittarit

Palvelua kuvaavat keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset mittarit kuvataan kunkin palvelun kohdalla tarkemmin erikseen.
Ks. kysely

Osallisuus ja vaikuttaminen

Asiakkaat voivat antaa palautetta spontaanisti arjessa ja / tai palautelomaketta käyttäen. Asiakaspalautetta ja kokemuksia palveluista kerätään jatkuvan sähköisen asiakaspalautekyselyn kautta. Lisäksi palautetta kerätään kohdennetuilla

	<p>palautekyselyillä, asiakasraadeissa, avoimissa asiakasfoorumeissa sekä kokemus-asiiantuntijaryhmissä.</p>
<p><i>Kielelliset oikeudet</i></p>	<p>Perheoikeudellisia palveluja tarjotaan kielilain edellyttämällä tavalla sekä suomen että ruotsin kielellä ja tulkkeja käytetään asiakkaiden tarpeiden mukaan. Käytännössä työntekijät palvelevat asiakkaita myös englannin kielellä, ja tulkkipalveluja käytetään todella paljon.</p> <p>Työryhmä ehdottaa, että ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta parannetaan siten, että jokin tai jotkut alueelliset toimipisteet voisivat erikoistua ruotsinkielisiin palveluihin. Ruotsinkieliset palvelut voisivat olla myös jalkautuvia.</p>
<p><i>Muutoksen mahdollisuudet ja muutokset asiakasnäkökulmasta</i></p>	<p>Ks. yllä.</p> <p>Hyödyt asiakkaalle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakas voi asioida hänelle parhaiten sopivassa toimipisteessä maakunnan alueella - Asiakkaan saama palvelu on laadukasta ja yhdenmukaista koko maakunnan alueella, myös erityiskysymykset hoidetaan ammattitaidolla - Asiakas pääsee palvelun piiriin palvelulupauksen mukaisesti. Tietoa ja tukea ennen palveluun pääsyä on saatavissa Eron ensiapupisteistä - Asiakkaan asia tulee aina hoidetuksi tilapäisestä henkilöstövajeesta huolimatta (asiakaskäynti ei peruunnu yksittäisen työntekijän poissaolon vuoksi)
<p><i>Muutoksen uhat</i></p>	<p>Keskitettyjen perheoikeudellisten palvelujen koko henkilöstö siirtyy maakuntaan. Niiden kuntien osalta, joissa sama henkilöstö hoitaa useita sosiaalihuollon tehtäviä, on epä tietoista, kuinka paljon henkilöstöä siirtyy maakuntaan hoitamaan perheoikeudellisia palveluja. Henkilöstöresurssit ovat jo nyt riittämättömät etenkin lastenvalvojapalveluissa ja olosuhdeselvitystyöskentelyssä. Myös avustavaa henkilökuntaa on liian vähän. Vaikka toimintaa pystytään tehostamaan palveluja yhtenäistämällä, erityisosaamista keskittämällä ja konsultaatiota lisäämällä, henkilöstön riittävyys tulee olemaan isoin uhka. Palveluja tarvitsevien perheiden määrä ja välillisen asiakastyön osuus on kuitenkin jatkuvassa kasvussa. Tarve monitoimijaiseen yhteistyöhön eroperheiden asioissa on tavoiteltavaa ja asiakkaan näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää. Resurssien riittävyyden näkökulmasta perheoikeudellisissa palveluissa joudutaan kuitenkin priorisoimaan lakisääteisten perustehtävien hoituminen.</p> <p>Mikäli alueellisia toimipisteitä ei ole riittävästi, lähipalvelut saattavat varaantua.</p> <p>Joidenkin sidosryhmien jäädessä kuntiin, kuten varhaiskasvatus ja koulu, yhteistyön pinnat saattavat vaarantua.</p> <p>Kunnissa on tällä hetkellä käytössä eri tietojärjestelmiä. Asiakastyön tekeminen toimialueena koko maakunta edellyttäisi asiakkuuden muodostamisen ja tiedonhankinnan näkökulmasta tietojärjestelmien yhtenäistämistä.</p>
<p><i>Muut toimintaympäristön muutokset</i></p>	<p>Maakunnallisen perheoikeudellisen yksikön sijoittuminen muuhun organisaatorakenteeseen määrittää yksikön johtamisen ylimmällä tasolla.</p> <p>Joidenkin perheoikeudellisten palvelujen tuottamista ja sisältöjä valtakunnallisesti kartoitetaan paraikaa THL:n asettamassa työryhmässä. Myös rakenteisia asiakasasiakirjamalleja ollaan työstämässä. Työryhmän tuottamat kehittämissuositukset ja asiakirjamallinnukset tulee huomioida maakunnallisten palvelujen jatkokehittämisessä.</p> <p>Monikulttuurisuus ja maahanmuuton sekä perheiden monimuotoisuuden lisääntyminen näkyy jo nyt ja tulee vaikuttamaan palveluihin edelleen. Em. tekijöillä on vaikutusta henkilöstön koulutustarpeisiin kaikilla tasoilla, erityisosaamisen</p>

keskittämistarpeeseen, yhteistyön tiivistämiseen monien eri tahojen kanssa sekä palveluluista tiedottamiseen.

Digitalisaation hyödyntämistä perheoikeudellisissa palveluissa tulee selvittää ja kehittää. Auktorisoidun tiedon tarjoamista sähköisesti tulee kehittää valtakunnan tasolla. Sähköisen ajanvarauksen soveltuvuutta eri palveluihin tulee selvittää. Eropalvelujen erityislaatuisuus tulee huomioida digitaalisia palveluja kehitettäessä siten, ettei lapsen edun mukainen lopputulos sopimusneuvotteluissa vaarannu esim. sitä kautta, että kontrolli turvallisesta ja tasavertaisesta neuvottelutilanteesta vanhempien välillä jää puuttumaan.

Perhekeskustoimintamallia tulee hyödyntää perheoikeudellisiin palveluihin ohjautumisessa ja perhekeskusten erouttamisen palveluihin ohjaamisessa. Alueellisten toimipisteiden sijainti mahdollisuuksien mukaan perhekeskuksissa olisi omiaan edistämään monitoimijaista yhteistyötä.